

บทที่ 3

ระเบียบวิธีศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับสื่อและความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ของประชาชนเขตบางขุนเทียน” ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ดังนี้

รูปแบบการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบของการสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมจากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 139,877 คน¹ (ข้อมูล ณ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2550) โดยการเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้กำหนดตามสูตรของ Taro Yamane² ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ให้มีความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มไม่เกิน $\pm 5\%$ (คือ 0.05) สูตรมีดังต่อไปนี้

¹กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, “ศูนย์สารสนเทศทางประชากรศาสตร์,” <<http://www.dopa.go.th>>, 9 พฤษภาคม 2550.

²Taro Yamane, Statistics An Introductory Analysis (Tokyo: Harper International, 1973), p. 725.

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ต้องการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (0.05)

ในการศึกษาครั้งนี้ N = 139,877

n = 0.05 (ผู้ศึกษาขอให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5 %)

$$\begin{aligned} \text{นำไปแทนค่าในสูตร } n &= \frac{139,877}{1+139,877(0.05)^2} \\ &= 400 \text{ คน} \end{aligned}$$

จากการคำนวณโดยใช้สูตรดังกล่าว จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากจำนวนประชากร 139,877 คน และใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในพื้นที่ของเขตบางขุนเทียน ให้ได้ครบตามจำนวนที่กำหนด

การสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกำหนดที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อยู่ในเขตบางขุนเทียนและที่เข้ามาในบริเวณของห้างสรรพสินค้าที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตบางขุนเทียน ได้แก่ เซ็นทรัลพลาซ่าพระราม 2 บี๊กซี และเทสโก้โลตัส เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีประชาชนจำนวนมากมาจับจ่ายซื้อสินค้าและบริการต่างๆ ในสถานที่เหล่านี้อยู่เสมอ และเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลตามห้างสรรพสินค้าทั้ง 3 จุด ได้แก่

- เซ็นทรัลพลาซ่าพระราม 2	134	คน
- บี๊กซี	133	คน
- เทสโก้โลตัส	<u>133</u>	คน
รวมทั้งสิ้น	400	คน

2. การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เมื่อได้ตำแหน่งของสถานที่ในการเก็บข้อมูลแล้ว จะทำการสุ่มโดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปที่เข้ามาในบริเวณห้างสรรพสินค้าทั้ง 3 จุด ตามจำนวนดังกล่าว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ (Questionnaire) เป็น โดยประกอบด้วยชุดคำถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

2.1 การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากสื่อต่าง ๆ

- สื่อโทรทัศน์ ได้แก่ สถานีช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง TITV และอื่น ๆ
- สื่อวิทยุ ได้แก่ คลื่น FM 96.0 MHz คลื่น FM 91.0 MHz คลื่น AM 1107 KHz และอื่น ๆ
- สื่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ เว็บไซต์ <http://www.bangkoktourist.com> <http://www.touristthailand.org> <http://www.tth.th-thaiecotourism.html> และ และอื่น ๆ
- สื่อวารสาร ได้แก่ วารสารส่องกรุง และอื่น ๆ
- สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานท่องเที่ยว / มัคคุเทศก์ พ่อแม่ เพื่อนญาติ/พี่น้อง ครู/อาจารย์ และอื่น ๆ
- สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ คู่มือพิพิธภัณฑสถาน 27 แห่งของกรุงเทพฯ
- ป้ายสื่อความหมายและป้ายชี้ทาง แผ่นพับ ป้ายโครงการจักรยานท่องเที่ยว และอื่น ๆ

2.2 ความถี่ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระยะเวลา 1 เดือนจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามวัดความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มี จำนวน 15 ข้อ ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมที่สวยงามตามธรรมชาติเป็นแหล่งที่น่าท่องเที่ยว
2. ในการท่องเที่ยวจำเป็นต้องใส่ใจสิ่งแวดล้อม
3. ควรศึกษาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง
4. สถานที่พัก
5. ความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
6. ความรู้และสัมผัสกับธรรมชาติ
7. ความต้องการในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
8. การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของรัฐบาล
9. ความคิดเห็นการพัฒนาคนในชุมชนให้เป็นมัคคุเทศก์
10. ความคิดเห็นการจัดให้มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
11. การร่วมมือของภาครัฐ ชุมชน และนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการท่องเที่ยว

ที่ยั่งยืน

12. ควรปฏิบัติตามกฎหรือข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยว
13. ควรทิ้งขยะในถังขยะทุกครั้ง เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม
14. ควรมีการอนุรักษ์ทรัพยากรทุกอย่างในแหล่งท่องเที่ยว
15. สินค้าพื้นเมืองควรมีความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามวัดความคิดเห็นที่มีต่อสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีจำนวน 9 ข้อ ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความซับซ้อน ยาก และการจูงใจของเนื้อหาในวารสาร
2. การจูงใจให้เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว
3. ความชัดเจนของข้อมูลที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. การเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านสื่อวิทยุ
5. ความชัดเจนของข้อมูลป้ายบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยว
6. การเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านสื่อโทรทัศน์
7. ความซับซ้อนของเนื้อหาในแผ่นพับ
8. การจูงใจทำให้เกิดความต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
9. ความชัดเจนของภาพประกอบในสื่อสิ่งพิมพ์

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปให้ รองศาสตราจารย์กิติมา สุรสนธิ ประธานที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์บำรุง สุขพรรณ อาจารย์ที่ปรึกษารายงานโครงการเฉพาะบุคคล เป็นผู้ประเมินและตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนความชัดเจนในคำถาม

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 ชุด ปล่อยให้กลุ่มตัวอย่างทำการตอบคำถามทั้งหมดแล้ว จึงนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความเรียบร้อยว่าคำตอบมีความสมบูรณ์ครบทุกส่วนหรือไม่ และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติเมื่อทดสอบความเชื่อถือได้ หากพบว่าค่าอัลฟา (Alpha Coefficient) อยู่ในระดับมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปกล่าวได้ว่าเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง³ และผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่าอัลฟาเท่ากับ 0.80 จึงมีความน่าเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ผู้วิจัยจะให้คำแนะนำกับผู้ช่วยวิจัยให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การวิจัย และทำความเข้าใจกับแบบสอบถามร่วมกันก่อนนำไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ช่วยวิจัยจะนำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลด้วยตนเอง และรอรับกลับคืน

³สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 12

(กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, 2546), น. 261.

กำหนดการวัดค่าตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตัวแปรตาม

1. การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากกองการท่องเที่ยว สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

3. ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความถี่การเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

การวัดค่าตัวแปรการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ในระยะเวลา 1 เดือนโดยการนำคะแนนหรือจำนวนครั้งในการเปิดรับสื่อที่กลุ่มตัวอย่างได้กรอกไว้ในแบบสอบถาม นำมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อหาความถี่ในการเปิดรับสื่อแต่ละประเภท

ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การวัดค่าตัวแปรความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale จากข้อความ 15 ข้อความ ที่มีทั้งข้อความเชิงบวกและข้อความเชิงลบ เพื่อให้สอดคล้องกับการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม มีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	เชิงบวก	เชิงลบ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1	คะแนน
เห็นด้วย	4	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5	คะแนน

ใช้สถิติคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ในการอธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนด ช่วงของการวัดคือ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

เกณฑ์นำการแปลความหมายของคะแนนค่าเฉลี่ย

คะแนนระหว่าง	1.00-1.80	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
คะแนนระหว่าง	1.81-2.60	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนนระหว่าง	2.61-3.40	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนระหว่าง	3.41-4.20	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนนระหว่าง	4.21-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

ส่วนที่ 4 คำถามปลายปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เชียงอนุรักษ์

การวัดค่าตัวแปรความคิดเห็นที่มีต่อสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เชียงอนุรักษ์ซึ่ง ใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale จากข้อความ 9 ข้อความ ที่มีทั้งข้อความเชิงบวกและข้อความเชิงลบ เพื่อให้สอดคล้องกับการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม มีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	เชิงบวก	เชิงลบ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1	คะแนน
เห็นด้วย	4	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5	คะแนน

ใช้สถิติคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ในการอธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนด ช่วงของการวัดคือ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

เกณฑ์นำการแปลความหมายของคะแนนค่าเฉลี่ย

คะแนนระหว่าง	1.00-1.80	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
คะแนนระหว่าง	1.81-2.60	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนนระหว่าง	2.61-3.40	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนระหว่าง	3.41-4.20	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนนระหว่าง	4.21-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ตารางแจกแจง ความถี่ แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่ม ตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

- ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์
- การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อประชาสัมพันธ์

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สมมติฐานข้อที่ 1-3

- ใช้การทดสอบค่าที (t – test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่ จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อ ความคิดเห็น ต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความคิดเห็นต่อสื่อประชาสัมพันธ์

- ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) สำหรับทดสอบ ความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่จำแนกได้มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กับการเปิดรับสื่อ ความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ และความคิดเห็นต่อสื่อประชาสัมพันธ์

สมมติฐานข้อที่ 4-5

- ใช้สถิติ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร โดยทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์จากสื่อต่าง ๆ กับความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และความคิดเห็นต่อสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์